

адміністрування: теорія і практика. Електронний збірник наукових праць. – 2010. – Випуск 1 (3). – С. 1–11. – Режим доступу до журн.: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10vtvdpu.pdf>.

Посвістак О.А.

posvistak_olesia@ukr.net

доктор психологічних наук, доцент,
професор кафедри міжнародної комунікації та політології
Хмельницького національного університету
м. Хмельницький, Україна

ЛІБЕРТАРІАНСТВО ЯК ІДЕОЛОГІЧНА ОСНОВА ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ

В ХХ столітті значна частина населення розчарувалася в традиційних ідеологіях лібералізму, консерватизму, комунізму та інших. Це породило сплеск інтересу до ідей свободи, індивідуалізму, захисту прав власності. Шлях до виходу з політичних та економічних криз показало лібертаріанство. Одночасно з'являються політичні партії, що взяли ідеологічною основою діяльності принципи лібертаріанства і змогли послідовно реалізовувати лібертаріанські ідеї.

Однією з найвпливовіших та найбільших у світі стала Лібертаріанська партія США, створена у 1971 році. Вона виникла на основі молодіжних організацій «Молоді американці за свободу», «Студенти за демократичне суспільство» та партій «Партія миру та свободи», «Радикальний Лібертаріанський Альянс». Станом на сьогодні Лібертаріанська партія США налічує більше 500 тисяч членів і є найбільшою із «третіх партій». Сповідуючи мінархізм, партія позиціонує себе як єдину політичну організацію, яка поважає особу як вільну та унікальну людину [1]. В її програмних документах прописані повага до прав і свобод особистості, які держава не може звузити або відібрати; підтримка вільного та конкурентного ринку без втручання держави; встановлення індивідуальної відповідальності за втручання в екосистему; невтручання держави в освітню та медичну сферу тощо.

Лібертаріанська партія США є активним актором політичного життя США: з самого початку свого існування вона висуває кандидатів на кожні президентські вибори. Щоправда, рівень підтримки цих кандидатів є не надто високим, але чітко прослідковується постійне зростання їхніх рейтингів.

Дещо інша ситуація склалася в Європі. Тут поява партій з лібертаріанською ідеологією пов'язана переважно з ХХІ століттям. Найбільш відомими тут є Партію Розуму, заснована в 2008 р. в Німеччині, Ліберально-демократична партія, створена в 2008 р. у Франції, Лібертаріанська партія, створена в 2009 р. в Іспанії та ін. [2]. Проте ці партії станом на сьогодні не мають достатньої політичної ваги в житті своїх країн і залишаються малочисельними. Однак слід зазначити, що останнім часом інтерес громадян європейських країн до подібних партій зростає. Це можна пов'язати із максимізацією проблем свободи.

Першим міжнародним об'єднанням лібертаріанських партій став Міжнародний Альянс Лібертаріанських партій (IALP), заснований 6 березня 2015 р. До його складу входить 21 лібертаріанська партія з різних країн [3]. Метою IALP є пропагування лібертаріанства в усьому світі шляхом створення та підтримки нових лібертаріанських партій, а також обміну політичним досвідом та визначення нових стратегій розвитку.

Використана література:

1. Gregory A. The Minarchist's dilemma/ A. Gregory [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.strike-the-root.com/4/gregory/gregory6.html> – Дата звернення: 2.09.2020

2. Long, R. T. Libertarian Anarchism: Responses to Ten Objections. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.lewrockwell.com/2004/08/roderick-t-long/libertarian-anarchism> – Дата звернення: 12.01.2021

Tucker J. Where does the term “Libertarian” come from anyway? / J. Tucker // [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <https://fee.org/articles/where-does-the-term-libertarian-come-from-anyway/> – Дата звернення: 23.01.2021